

TAMPERE-TALON ESITYSTEKNIIKAN UUDISTAMINEN

Kuva: Lauri Elstelä

TARVESELVITYS

Tampere-talo

TRE:6764/02.02.01/2019

Sisällys

1	TIIVISTELMÄ	3
1.1	TYÖRYHMÄ	3
1.2	TOIMINNAN STRATEGIAVAIHTOEHDOT	3
1.3	ARVIO TAMPERE-TALON ISON SALIN KORJAUSTEN INVESTOINTIKUSTANNUKSISTA	4
2	NYKYTILANTEEN ANALYYSI	4
2.1	TOIMIALAN KUVAUS	4
2.2	TOIMINNAN KEHITYSENNUSTE	5
3	RAKENNUSHANKE	5
3.1	YLEISVALAISIMET	5
3.2	NOSTINLAITTEET	6
3.3	VÄISTÖTILATARPEET	7
3.4	MUUTOSTYÖN KUSTANNUKSET JA VUOKRA-ARVIO	7
3.5	AIKATAULU	8
3.6	TOTEUTUKSEN TAVOITTEET	8
3.7	TEKNISET OLOSUHDEVAATIMUKSET	8
3.7.1	LVI-tekniikka	8
3.7.2	Sähkötekniikka	8
3.7.3	Energialuokkatavoite	9
3.7.4	Teknisten tilojen tilavaatimukset	9

Tampere-talo

TRE:6764/02.02.01/2019

1 Tiivistelmä

Tampere-talo sijaitsee Tampereen keskustassa osoitteessa Yliopistonkatu 55. Tampere-talo on rakennettu vuosina 1988-1990 sekä laajennettu 2005 ja 2017. Rakennuksen ovat suunnitelleet arkkitehdit Esa Piironen ja Sakari Aartelo.

Tämä tarveselvitys koskee Tampere-talon Ison salin korjaustyötä, jossa uusitaan ja kunnostetaan käyttöikänsä päässä oleva esitystekniikka. Katsomon puolella uusitaan salin kattopintojen, seinien ja parvien yleisvalaisimet, joihin ei ole enää saatavissa varaosia sekä valaisinten ohjaustekniikka. Näyttämön osalla uusitaan tangoston vanhentuneet sekä nostokapasiteetiltaan riittämättömät nostinlaitteet ja nostinlaitteiden ohjaustekniikka.

Pohjoismaiden suurimpiin lukeutuva akustinen sali näyttämöineen on erittäin keskeinen kaupungin kansainväliselle ja kulttuuriselle vaikuttavuudelle, verkostoille ja näkyvyydelle. Tampere-talon Ison salin tekninen toimivuus on edellytys merkittävän suurelle määrälle tapahtumia, jota sali kaupungissa mahdollistaa. Salin esitystekniikan korjaus on välttämätön, jotta toiminta voi jatkua ja kehittyä entisestään.

Tampere-talon Ison salin esitystekniikan ja valaistuksen korjaustyön kustannusarvio on 1,9 miljoonaa euroa, rakennustöiden on tarkoitus ajoittua vuosille 2020 – 2021.

1.1 Työryhmä

Tarveselvitysesitystä on valmistellut työryhmä, joka koostui seuraavista henkilöistä:

Lauri Savisaari, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja, Tampereen kaupunki

Marja Virta, hallintopäällikkö, Tampere-talo

Juha Ahonen, intendentti, Tampere Filharmonia

Lauri Lehtonen, apulaisintendentti, Tampere Filharmonia

Marko Koivisto, kiinteistöpäällikkö, Tampere-talo

Jukka Kauppinen, rakennuttamispäällikkö, Tampereen Tilapalvelut Oy

Anne Karinen, kiinteistöpäällikkö, Kitia, Tampereen kaupunki

Minna Tuominen, hankearkkitehti, Kitia, Tampereen kaupunki

Juha Rautiainen, sähköasiantuntija, Tampereen Tilapalvelut Oy

Minna Suomela, rakenneasiantuntija, Tampereen Tilapalvelut Oy

Tapio Hyrkäs, LVI-asiantuntija, Tampereen Tilapalvelut Oy

Hankearkkitehti Minna Tuominen on koostanut tämän tarveselvityksen

1.2 Toiminnan strategiovaihtoehdot

Tampere-talon Ison salin näyttämö palvelee monipuolisena ja muuntuvana toimintaympäristönä ympärivuotisesti kotimaisia ja kansainvälisiä huippuesiintyjä ja on yksi suomalaisen orkesteritoiminnan pääkeskuksia. Säännölliset, kansainväliset balettivierailut ja Tampereen oopperan vuotuinen tuotanto ovat Keski-Suomen alueen suurimpia näyttämötuotantoja. Sali toimii myös Tampereen Filharmonian kotisalina ja vakituksena harjoittelupaikkana.

Tampere-talon Iso sali on Pirkanmaalla ja Keski-Suomen alueella ainoa säännöllistä, vaihtuvaa konsertti- ja tapahtumatuotantoa harjoittava 1900-paikkainen akustinen konserttisali. Ison salin tapahtumat saavuttavat kaiken ikäistä ja mieltymyksiltään monipuolista yleisöä laajalta alueelta. Salin laadukkaat ohjelmasisällöt ja Tampere Filharmonian orkesteritoiminta ohjaa myös osaltaan yleisöille suunnattua

Tampere-talo

TRE:6764/02.02.01/2019

muuta palvelutoimintaa, yleisötyötä, hanke- ja maakuntayhteistyötä, oppilaitosyhteistyötä ja kaupungin kulttuurihyvinvointitoimintaa.

Iso sali on käyttöasteeltaan suomalaisen kulttuurivaikuttamisen merkittävimpiä areenoita sekä musiikki- ja näyttämötaiteen keskeinen työllistäjä. Iso sali on yksi kaupungin suurimmista toiminnallisista keskuksista ja näyttämön käyttöaste on todella korkea. Ison salin suuri konsertti- ja tapahtumamäärä sekä vuotuinen yleisömäärä ovat osaltaan aiheuttaneet sen, että näyttämötekniikka on tullut tiensä päähän.

1.3 Arvio Tampere-talon ison salin korjausten investointikustannuksista

Hankesuunnitteluvaiheessa, ennen hankkeen suunnittelu- ja rakentamispäätösten tekoa, lasketaan alustavat vuokratustannustiedot ja laaditaan alustavat vuokrasopimukset päätöksenteon pohjaksi.

Tampere-talo Oy:n ja kaupungin välinen vuokrasopimus on voimassa 31.5.2040 asti.

Alustavat vuokratustannukset on arvioitu tavoitehintalaskelman mukaisesta investointikustannuksesta. Kustannusarvion on laatinut Tampereen Tilapalvelut Oy. Vuokralainen vastaa kustannuksellaan rakennuksen ylläpitokustannuksista.

Investoinnit	
Laajuus n. 2000 hym2	
Rakentamisen kustannus	1 900 000 €
Vaikutukset vuokramenoihin	
vuokrataso nykyinen vuokra (pääoma ja tonttivuokra)	5 454 414,32 €/vuosi (alv 0%)
pääomavuokran lisäys investoinnista	133 000,00 €/vuosi (alv 0 %)
Vuokra yhteensä	5 587 414,32 €/vuosi (alv 0%)

Vaikutukset käyttömenoihin

Hankkeella on vaikutuksia käyttömenoja pienentäen. Uuden tekniikan energian kulutus on yleisesti pienempää nykyisin käytössä olevaan. Huoltotarve vähenee merkittävästi samalla kun tilaisuuksien keskeytymisvaara vanhentuneen tekniikan vuoksi poistuu.

Rakennushanke:

Laajuus hym2	Valmistuminen	Kustannusarvio € (alv 0%)
n. 2000	09 /2021	1 900 000 €

2 Nykytilanteen analyysi

2.1 Toimialan kuvaus

Tampere-talo on Pohjoismaiden suurin kulttuuri ja kongressikeskus. Sen keskeinen sijainti on voimavara; ¼ Suomen asukkaista on vain 2 tunnin matkan päässä Tampereelta, pääkaupunkiin vain 1,5 tuntia, 15 minuuttia lentokentälle ja vain 5 minuuttia maankattavaan rautatieverkkoon. Tampere-talossa järjestetään tänä päivänä yhteensä yli tuhat tapahtumaa, konserttia, kokousta ja muuta tilaisuutta vuodessa. Päiväkävijöiden vuotuinen määrä on tällä hetkellä 600 000 kävijän vuositasolla. Tampere-talon liikevaihto vuonna 2018 oli 12,1 miljoonaa euroa. Liikevaihto on yli kaksinkertaistunut kuudessa vuodessa

Tampere-talo

TRE:6764/02.02.01/2019

5,8 miljoonasta 12,1 miljoonaan. Kokonaisliikevaihto mukaan lukien kaikki tuotot olivat vuonna 2018 18,9 miljoonaa euroa. Tampere-talon kulttuuri- ja kokouskävijöiden kokonaistulovaikutus Tampereen alueelle on 46 miljoonaa euroa. Tampere-talossa on vierailut avausvuodesta 1990 lähtien yli 9,5 miljoonaa ihmistä. Tampere-talo koostuu useista erikokoisista tiloista, jotka ovat muuntojoustoisia kokonaisuuksia soveltuen eri käyttötarkoituksiin. Tampere-talon akustinen kruununjalokivi on 1800 paikkainen Iso sali.

Tampere-talon Iso sali on Tampere Filharmonian konserttipaikka. Lisäksi salissa järjestetään lukuisia kulttuuritapahtumia sekä mm. Tampereen Oopperan tuotantoja vuosittain.

2.2 Toiminnan kehityssuunnitelma

Tampere-talon Iso sali toimii myös tulevaisuudessa Tampere Filharmonian pääasiallisena konserttipaikkana. Tampereen Oopperan vuosittaiset tuotannot tullaan järjestämään Tampere-talon Isossa salissa. Tampereen kaupunki tavoittelee Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -statusta, mikä toisi kaupunkiin ja Tampere-taloon suuria, kansainvälisen tason produktiota jopa nykyistä enemmän. On ensiarvoisen tärkeää, että Ison salin akustiset ja tekniset ominaisuudet ovat ajanmukaiset ja korkealaatuiset, jotta kaupungissa on riittävästi kapasiteettia jatkuvasti vaativampien tuotantojen toteuttamiseen.

3 Rakennushanke

Ison salin tekniikan uudistaminen sisältää katsomon yleisvalaisimien ja näyttämölaitteiden uudistamisen. Katsomon valaisinten uudistaminen toteutetaan nykyisten valaisinten kaltaisilla uusilla valaisimilla (alakaton upotetut valaisimet) sekä kunnostamalla nykyiset valaisimet (valaisimet seinillä). Näyttämötilan laiteuudistuksella ei ole vaikutusta tilan arkkitehtuuriin.

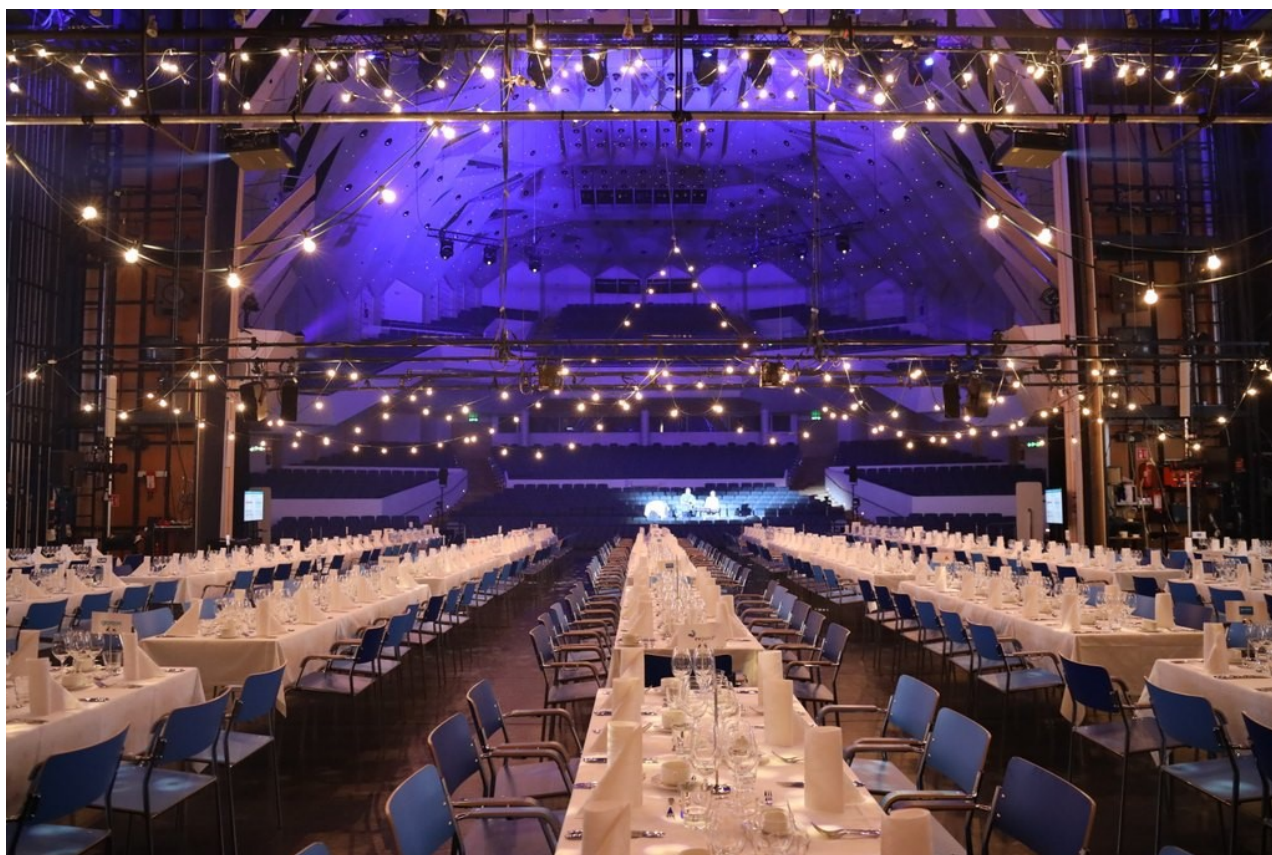
3.1 Yleisvalaisimet

Katsomon puolella on tarve uusista yleisvalaisimista, joiden halogeenipolttimoita ei ole enää saatavissa. Pienen salin korjaustyön yhteydessä saadut varaosapolttimot kuluvat loppuun nykytahdilla vuoteen 2021 mennessä. Valaisimet on upotettu viilupintaiseen kattoon räätälöityihin aukkoihin, jotka toimivat samalla poistoilma-aukkoina. Aukkojen mitoitus ei tule muuttua, koska samalla poistoilmanvaihtoon liittyvä aukkopinta-ala muuttuisi. Aukkomitoituksen muutos ei tule kyseeseen myöskään arkkitehtonisista syistä ja lisäksi se pitäisi toteuttaa alakatta tehtävänä telinetyönä, joka on teknisesti haastavaa ja erittäin kallis toteuttaa.

Hankkeessa etsitään valonlähteet, jotka ovat teholtaan, mitoiltaan ja muodoltaan nykyisiä vastaavat, mutta energiatehokkaammat. Uusittavaksi tulevat katon yleisvalaisimien lisäksi myös parvien alapuoliset valaisimet sekä seinällä olevat valaisimet, jotka myös uusitaan nykyisten valaisinten kaltaisiksi. Nykyisistä seinävalaisimista voidaan hyödyntää valaisimen näkyvä peltinen varjostinosa.

Yleisvalaisimet voidaan vaihtaa alakaton yläpuolisia huoltosiltoja ja –tasoja hyödyntämällä, työturvallisuus varmistetaan suorittamalla kaikki alakaton yläpuolinen työ valjastyönä.

Näkymä Tampere-talon Ison salin näyttämöltä katsomoon

Kuva: Lauri Elstelä

3.2 Nostinlaitteet

Näyttämön osalla uusitaan teknisen käyttöikänsä päässä olevat nostinlaitteet ja –varusteet. Nykyisissä nostinlaitteissa on käytössä sekä talon valmistumisen aikaisia alkuperäisiä nostimia, että 2000 luvun alussa uudelleenryhmitettyjä nostimia. Osa nostimista on manuaalisia, osa moottorikäyttöisiä. Nostinten nykyinen kuormituskapasiteetti (150 kg) on usein liian vähäinen, jolloin kattoon on kiinnitettävä tilapäisiä kiinnityspisteitä suurempia kuormia varten ja nostettava näitä erillisin nosturein.

Uudet nostimet tulisivat tiheämpään, 40 cm välistyksellä, kun nykyiset nostimet, jotka ovat 50 cm välistyksellä. Uusia nostimia mahtuu näyttämölle 33 kappaletta ja ne kaikki olisivat itsenäisesti ohjattavissa. Yksittäisen nostimen maksimikuorman tavoite on 500 kg, mikä mahdollistaisi useimpien näyttämörakenteiden kannatuksen.

Kuormituskapasiteetti tarkennetaan toteutussuunnitteluvaiheessa siten, että näyttämötornin rakenteita ei tarvitse vahvistaa tai uusia rakennusteknisesti. Kannatuspalkkien kuormituskapasiteetista on pyydetty alustava lausunto A-Insinöörit Suunnittelu Oy:stä. Hankesuunnitteluvaiheessa tarkennetaan kuormituskestävyys.

Näkymä Tampere-talon Ison salin näyttämöltä

3.3 Väistötilatarpeet

Ison salin kunnostuksen aikana tilassa ei voi järjestää toimintaa. Toiminnan mahdollisimman vähäisen keskeytymisen takaamiseksi on työn toteutus suunniteltu niin, että katsomo-osan alakaton valaisinten vaihto ja nostinten vaihto toteutetaan vaiheistetusti. Erillistä väistötilaa ei järjestetä, toiminta muualla Tampere-talon tiloissa voi jatkua ison salin korjausten aikana.

3.4 Muutostyön kustannukset ja vuokra-arvio

Tampere-talo on teettänyt suunnitelmia esitystekniikan uudistamisesta ja pyytänyt alustavia tarjouksia suunnitelmien mukaisesta muutostyöstä, joiden pohjalta Tampereen Tilapalvelut on laatinut hankinta-arvoerittelyn. Hankesuunnitteluvaiheessa suunnitelmat ja kustannusarvio tarkennetaan.

Tampereen kaupungin laatima alustava lisävuokra:

Lisävuokra 1,9 miljoonan euron investointikustannukselle

133 000 €/vuosi (alv 0 %)

Tampere-talo

TRE:6764/02.02.01/2019

RGBWA- valaisin, joka kytketään nykyiseen ryhmäjohtoon. Lisäksi valaisimille toteutetaan DMX-ohjauskaapelointi, joka liitetään esitysvalaistuksen Paradigm- järjestelmään.

Nykyiset näyttämön nostinlinjojen nostin- ja niiden ohjausjärjestelmä puretaan kokonaisuudessaan. Uuden nostinjärjestelmän sähkökeskusten nousukaapeloinnit kaapeloidaan ison salin ympäristön esitystekniikan sähkökeskusten vapaista lähdöistä. Nykyisen nostinjärjestelmän nousukaapelointeja säilytetään ja käytetään, silloin kun se on laitteiden sijainnin ja tehotarpeen kannalta järkevää. Uudelle nostinjärjestelmälle toteutetaan ryhmä- ja laitekaapeloinnit sekä ohjauskaapelointi järjestelmän tarpeiden mukaisesti.

3.7.3 Energialuokkatavoite

Rakennuksen energiatehokkuusluokka ei muutu näiden uudistusten yhteydessä. Katsomovalaisuksen osalta tavoitellaan n. 20% energiasäästöä valaistusolosuhteiden muuttumatta. Nostinlaitteiden osalta tutkitaan laiteratkaisua, jossa nostinlinjojen jarrutusenergia syötettäisiin takaisin rakennuksen sähköverkkoon.

3.7.4 Teknisten tilojen tilavaatimukset

Uusittavien järjestelmien laitteet sijoitetaan nykyisiin ison salin ympäristössä oleviin teknisiin- ja huoltotiloihin.

.

